

Vergaderjaar 2016–2017

29 279

Rechtsstaat en Rechtsorde

Nr. 360

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 november 2016

In het Algemeen Overleg Rechtspraak van 29 september jl. (Kamerstuk 29 279, nr. 353) heb ik, naar aanleiding van vragen van het lid Swinkels (D66), toegezegd voor de behandeling van de begroting van het Ministerie van Veiligheid en Justitie (hierna: de begroting) uw Kamer een korte toelichting te sturen over de mogelijkheid om een heffing in te voeren voor zaken die onder de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (WAHV) vallen, zoals genoemd in de begroting en voorzien om tot inkomsten te leiden in 2018. Met deze brief doe ik deze toezegging gestand.

Op pagina 35 van de begroting staat:

Houdbaar (administratief) beroep WAHV-zaken

Het beoordelen en behandelen van administratief bezwaar bij de officier van justitie en (hoger) beroep bij de kantonrechter en het Hof van WAHV-zaken kost veel capaciteit van zowel het OM als de rechtspraak. Om de belasting van deze justitiële keten te verminderen en de vitaliteit te behouden, is het wenselijk te onderzoeken of een heffing moet worden ingevoerd voor bezwaar en (hoger) beroep in WAHV-zaken. Die heffing dient de afweging van de kansrijkheid daarvan te bevorderen. Het betreft een heffing op het instellen van administratief bezwaar bij de officier van justitie en invoering van griffierecht voor (hoger) beroep bij de kantonrechter en bij het Hof. Deze heffing komt naast de huidige zekerheidsstelling (de opgelegde boete incl. administratiekosten) die nu wordt gevraagd bij instellen van bezwaar of beroep. Indien de rechtszoekende in (hoger) beroep in het gelijk wordt gesteld, ontvangt hij de zekerheidsstelling en de heffing retour.

In de schriftelijke ronde voorafgaand aan de behandeling van de begroting in de Tweede Kamer zijn vragen gesteld over deze te onderzoeken maatregel (Kamerstuk 34 550 VI, nr. 11). Deze vragen worden in deze brief beantwoord.

Tegen een beschikking op grond van de WAHV staan drie beroepsmogelijkheden open: administratief beroep bij de officier van Justitie, beroep bij de kantonrechter en hoger beroep bij het Hof Arnhem-Leeuwarden. Volgens opgave van het OM werden er in 2014 in 242.630 gevallen en in 2015 in 210.608 gevallen administratief beroep ingesteld bij de officier van Justitie. Uit de door het OM aangeleverde cijfers blijkt tevens dat in 2014 in 12% van de gevallen de beschikking is vernietigd. In 2015 was dat eveneens 12%.

Deze vernietigingspercentages zijn exclusief de gevallen waarin een beschikking is opgelegd aan de verhuurder van een auto. In deze gevallen legt de officier van Justitie na vernietiging opnieuw een beschikking op aan de huurder.

In antwoord op vraag 151 bij het voorbereidend onderzoek ten aanzien van de begroting kan ik u meedelen dat in 2014, volgens opgave van het OM, in 50.339 zaken beroep bij de kantonrechter is ingesteld. In 7% van deze zaken volgde een vernietiging door de kantonrechter. In 2015 ging het om 50.362 beroepen bij de kantonrechter en 5% vernietiging van de beschikking.

Tegen de beslissing van de kantonrechter staat hoger beroep open bij het Hof Arnhem-Leeuwarden. Uit tabel 9.9. van het rapport criminaliteit en rechtshandhaving 2015 van het WODC blijkt dat bij het Hof Arnhem-Leeuwarden in 2014 in 3064 gevallen en in 2015 in 4921 gevallen hoger beroep werd ingesteld. Uit de tabel volgt dat in 2014 in 22% het hoger beroep werd toegewezen. In 2015 was het percentage hoger beroepen dat is toegewezen 12%.

In reactie op vraag 155 kan ik u meedelen dat het beoordelen en behandelen van administratief beroep en (hoger) beroep in WAHV-zaken veel capaciteit kost, omdat het om grote aantallen zaken gaat. Of er ook andere omstandigheden zijn waardoor het beoordelen en behandelen van administratief beroep en (hoger) beroep in dit type zaken veel capaciteit kost zal nader onderzocht moeten worden. Omdat het grote aantallen zaken betreft die de strafketen behoorlijk belasten loont het de moeite na te gaan of, en zo ja hoe, de belasting kan worden teruggebracht, zonder de rechtsbescherming van burgers ten principale aan te tasten. Het OM heeft met het oog hierop sinds vorig jaar een verkeersportaal geopend zodat burgers zelf de kansrijkheid van een administratief beroep in kunnen schatten.

In vraag 154 wordt gevraagd naar de stand van zaken van het onderzoek. Hierover kan ik u meedelen dat het onderzoek naar een houdbaar administratief beroep in WAHV-zaken in voorbereiding is. Eerst wordt geïnventariseerd welke informatie nodig is en welke berekeningen vereist zijn om tot een afweging over het invoeren van een heffing te kunnen komen.

In reactie op vraag 156 kan ik u meedelen dat ook al betreft het hier een te onderzoeken maatregel, in de begroting rekening is gehouden met de financiële consequenties (€ 3 miljoen) van een in te voeren heffing vanaf 2018. In de begroting zijn per 2019 voor de te onderzoeken heffing in WAHV-zaken extra inkomsten geraamd van € 6 miljoen structureel. In een begroting worden standaard alle positieve dan wel negatieve budgettaire effecten opgenomen van beleidsintensiveringen of – extensiveringen die nog moeten worden uitgewerkt in wetgeving.

Uitgaande van de geraamde inkomsten uit een in te voeren heffing zoals deze in de begroting zijn opgenomen, in combinatie met een geraamd volume kan een indicatie worden gegeven van de tarieven voor adminis-

tratief beroep bij de officier van Justitie, beroep bij de kantonrechter en hoger beroep bij het Hof Arnhem-Leeuwarden.

- Indien de heffing wordt beperkt tot administratie beroep bij de officier van Justitie: heffing van 30 à 35 euro teneinde met circa 200.000 zaken een extra opbrengst van 6 miljoen euro te bewerkstelligen, of
- Indien de heffing wordt beperkt tot beroep op de kantonrechter: griffierecht van 120 à 125 euro teneinde met circa 50.000 zaken een extra opbrengst van 6 miljoen euro te bewerkstelligen, of;
- Indien de heffing wordt beperkt tot hoger beroep op het Hof Arnhem-Leeuwarden een griffierecht van 1714 à 1.719 euro teneinde met circa 3500 zaken een extra opbrengst van 6 miljoen euro te bewerkstelligen.

Indien wordt gekozen voor een combinatie van heffingen in deze fasen wordt het bedrag van de heffing vanzelfsprekend anders.

Het bedrag van de heffing in beroep of hoger beroep komt bovenop de zekerheidstelling, dat is het bedrag van de opgelegde boete en de verschuldigde administratiekosten die moeten worden betaald voorafgaand aan het kunnen instellen van beroep op de kantonrechter of het Hof Arnhem-Leeuwarden (artikel 11 WAHV).

In de systematiek van de WAHV wordt het bedrag van de zekerheidstelling teruggestort in het geval het beroep op de kantonrechter of hoger beroep bij het Hof-Leeuwarden gegrond wordt verklaard. Onderzocht zal worden of zo'n regeling ook moet worden getroffen voor de heffing. Tevens moet worden bekeken welke kosten hiervoor dan moeten worden gemaakt, afhankelijk van de aantallen zaken en de eventueel noodzakelijke aanpassingen in de ICT-voorziening om het terugstorten in deze gevallen te faciliteren.

De vraag hoeveel zaken er minder in bezwaar en beroep zullen worden ingesteld valt in zijn algemeenheid niet te beantwoorden. Het antwoord op deze vraag wordt mede bepaald door de hoogte van de heffing in combinatie met de fase van het proces waarvoor de heffing wordt ingevoerd. Daarvoor zal een ex ante inschatting worden gemaakt.

In vraag 151 wordt gevraagd naar de consequenties voor de toegankelijkheid tot het recht. Uiteraard is de toegankelijkheid van de rechter één van de elementen in het te verrichten onderzoek. Daarbij speelt ook een rol dat een terugbetalingsregeling onderdeel van het onderzoek uitmaakt, voor het geval het (hoger)beroep gegrond wordt verklaard. De keuze of een heffing in bezwaar en (hoger) beroep moet worden ingevoerd, in welke fase en tegen welk tarief, moet nog worden gemaakt. Om deze keuze weloverwogen en met inachtneming van alle relevante omstandigheden te kunnen maken, is zoals gezegd nader onderzoek nodig. Dit onderzoek zal enige tijd vergen en wordt binnenkort gestart. Ik ga er vanuit medio 2017 over de resultaten te kunnen beschikken en zal uw Kamer over de uitkomsten informeren. De hier bedoelde invoering van een heffing vereist wetgeving. In 2017/2018 zullen wij daarover dan ook uitgebreid van gedachten kunnen wisselen.

De Minister van Veiligheid en Justitie,
G.A. van der Steur